

Als werkelijkheidszin bestaat moet MOGELIJKHEIDSZIN ook bestaan, Francisca Lambrechts / Franciska Lambrechts

van Musils buitenproportionele en claustrofobe theatertekst heeft Franciska Lambrechts voornamelijk hërtaald naar haar eigen medium en haar eigen leefwereld. Musil zelf ironiseerde en saboteerde ook voortdurend de betekenis van zijn eigen woorden. Hij is immers niet alleen verantwoordelijk voor de richtingloze woordenstroom, maar ook voor die wijze slotzin uit de film: 'Voor mij is iets waar zolang ik zwijg.' Voor deze combinatie van zwaarwichtigheid en lichtvoetigheid, van uitzichtloosheid en inzicht vond Lambrechts filmisch een geslaagd equivalent. Door haar snelle montage van vooral de abstracte dialogen, verliezen de ideeën gaandeweg hun personage en worden ze soms zelfs onderling verwisselbaar. Deze meerduidigheid wordt nog eens versterkt doordat de taal van de acteurs niet echt vastligt. Frans en Nederlands worden zonder veel logica door elkaar gebruikt. Wat de situatie tegelijk absurd en realistisch maakt, of met andere woorden: typisch Brussels. Dankzij deze vertrouwde spraakverwarring en ondanks de lakonieke expressie op de gezichten van de acteurs, schetst Lambrechts zoals in haar videotape *Allons travailler* opnieuw een prachtig mentaliteitsportret. De gelukkige droefheid van een gezelschap vol

ideeën maar zonder motivatie spreekt uit beide werken even sterk. Door de paradoxale combinatie van artificiële cadrages met een haast documentaire directheid in de registratie bereikt Lambrechts een onverwachte graad van authenticiteit bij de meeste van haar acteurs. De spanning tussen woord en wezen, tussen idee en lichaam werkt versterkend voor beide.

Low-budget

Waarom deze keer gekozen voor zwart-wit pellicule in plaats van videoband? Waarom een volgende bewerking, *L'Ennui* van Moravia, in split-screen? Ondanks haar thematische herkenbaarheid wil Franciska Lambrechts zich duidelijk liever niet beperken tot één artistieke optie ten nadele van zoveel mogelijke andere. Ook dat is eigen aan de mooiste personages van Musil. Door deze keuzes profileert Lambrechts zich onvermijdelijk als een low-budget kunstenaar. Alleen al door haar titels of scenario-structuur zal ze wellicht nooit sterk moeten rekenen op overheidssteun of traditionele produktiegelden. Door het gebrek aan middelen (en/of aan geduld?) maakt dit speelfilmdebuut helaas soms een ruwe of wat grijzige indruk. En een betere lens had bepaalde beelden beslist nog spannender

gemaakt. Tegenover deze beperkte technische kwaliteit staat evenwel een heel bijzondere, prikkelende rijkdom aan ideeën en drijfveren.

Thomas zegt in de film: 'Idealen zijn de ergste vijanden van het idealisme! Idealen zijn dood idealisme.' Alle culturele determinatie ten spijt bewijst Franciska Lambrechts met haar bevlogen werkstuk dat idealisme en idealen wel degelijk samen kunnen gaan. Kortom: 'Als werkelijkheidszin bestaat, moet mogelijkheidszin ook bestaan.'

Edwin Carels